

Bletterans, en el Jura (Longnon, *Top. Fr.* 130).

El nom (II), que no sembla mantenir-se gaire viu fins avui, devia ser el de la carena de turons que rodeja Montescot. El seu nom ja ens ve il·lustrat per la variant formativa *Monte Chabrarario* del doc. de 1043: *Cabrario* i *Cabrio* són formacions llatines paral·leles.

Els restants, doncs, s'han d'analitzar igualment, només que formats amb el plural MONTES-CAPRI 'turons del boc, del senglar'; des que en quedaren sol·lades les dues parts d'aquesta denominació, l'evolució fonètica MONTESCAPRI > *Montescabri* és irreprotxable. També fóra possible (si bé innecessari) que en lloc del genitiu *capri* es tracti de *caprē*, plural de l'adjectiu *caprēus* 'pertanyent als bocs, cabres i senglars' (molt documentat en textos de llatí tardà i glossaris), del qual vénen els derivats *capreolus* i *capreus* 'cabriol', que són clàssics.

Que per a *Montescabri* es pugui pensar (com sembla que Fossà devia fer-ho) en el ll. *scaber* 'ronyós' 20 'grofollut' és ben inversemblant, puix que aquest adj. és mot estrany al romànic. En tot cas és evident (per raó fonètica que salta a la vista) que de cap manera no podia sortir d'això el nom *Montescot*. Eren simplement dos llocs veïns, que per la perfecta semblança, varen causar confusió entre els escribes i fins entre els erudits. Però el nom de la població fou únicament *Montescot*; i *Montescabri* (o més aviat *Montes Cabri*) només el dels turons que l'enrodren.

¹ Fossà no es permetia altres llibertats que seg- 30 mentar els mots altrament. Així posa *villare de Radi* en el doc. de 930, i talla malament *Monte Scabri*, potser inspirant-se en el mot del llatí clàssic, que ell coneix, *scaber*. -*bri*, però que no va deixar cap descendència en català ni en romànic. També 35 aquest *Scabri* és, doncs, una forma i n e x i s t e n t .

MONTESQUIU

Diverses poblacions construïdes entorn d'un antic castell.

1) MONTESQUIU d'Albera, en el Rosselló, al peu de la serra que parteix amb l'Empordà: on hi ha entre altres el puig de St. Cristau (1015) (no hi ha cap 45 prova que el puig hagués dut el nom de *Montesquiu* mer supòsit pseudoetimològic). *Pron. muntaskíu*, enq. de 1959 allí mateix (XXIV, 184-190). Sembla que en temps carolingis se n'havia dit *Villanova* (*Cat. Car.*).

MENC. ANT. 1094 (Alart, *Cart.* 101); 1145: B. de *Monte squivo* (Coll. Moreau, LXI); 1271: id. (Alart, *Priv.* 310); 1316: *Mont Esquiu* (*RLR* XXX, 275); 1359: *Muntsquiu* (*CoDoACA* XII, 115); 1354 i 1435: *Munt esquiu*, (Alart, *Doc. Géog. Hist.* 8, 84). Albon en dóna 55 de *Monte Eschivo* en els anys 1133, 1144 i 1148 (*Cart.*

du Temple, pp. 42, 220, 218); i l'*InvLC* n'afegeix encara de *Montesquivo* aa. 1126, 1228, *Mont Eschive* 1128 i 1138, *Montis esquivi* 1243, *Mont Isquivo* 143).

Ponsich dóna notícies del nom previ: 854, 967, 996: *Vilanova*, 1687: *Vilanova ad radicem Montis Albarie* (*Top.* 45). Des de l'últim quart del S. XI el lloc pertany a un llinatge que duu el nom de *Montesquiu*.

2) en el Rip., mun. que fins fa poc era agre de St. Quirze de Besora. *Pron. muntaskíu*, gentil. *Montesquiuencs* a Vic i St. Quirze (Casac. 1920). Davant el poble hi ha un castell que fou dels senyors de Besora. 1294: *Bng. de Monte squivo* (Serra V., *Pinós Mtpl.* I, 429); 1359: *Munt Squiu* (*CoDoACA* XII, 73).

3) a la Conca de Tremp, agre. d'Orcau: 1359: *Munt Squiu* (*CoDoACA* XII, 73).

4) a Segarra, prop de Tàrrega o Cabanabona: 1122 *Munt Esquiu*. Junt amb Claravalls (Arx. Sols.): 1359: *Munt Squiu* (*CoDoACA* XII, 52).

5) Cap a la Conca de Barberà: 1195: «Montblanquet et *Montesquiu*» (*Cart. Poblet*, p. 130); 1359: *Mont esquiu*, prop de Vallbona de les Monges (*CoDoACA* XII, 40).

6) Nom d'una quadra o castellet, dependent d'Àger, a. 1066 etc.: «puyo de ipso *Ludel*, qui de novellum tempus habet nomen *Montesquivo*, --- infra terminos de castro de Àger» (Font Rius § 30 i pp. 713 i 714).

7) un antic castell en te. de Pujalt (Anoia).

En fi hi hagué un Batlle reial «Bereng. de *Monteschio -schyu*» que l'a. 1192 arbitrà en una concòrdia sobre Santpedor (Font Rius, *C. d. p.* § 195), potser provinent del de l'Albera o d'algun dels (2) i ss.

ETIM. en bona part és post-antroponímic, car *Esquiu* fou nom de cavaller. Sobretot molt viu en terres d'Occ.: N' *Esquiu de Miralpeix* (Baix Arieja) conduïa el 1281 una companyia francesa 1280 (*Hist. Lgd.* IV, 35); 1308: *Esquiu de Floyran*, templer traïdor a l'Orde, escriu des de Boulogne a Jaume II, (Finke *Acta Ar.* II, n. 57). També nom de dona: S. XII: 40 *Esquia*, Marquesa de Menerba, festejada pel carcassès Raimon de Miraval (A.Kolsen, *A.Rom.* XXI, 308-9). I el dim. *Esquileta* (Chabaneau, *Onom. des Troubadours*). També cat.: un «V. de *Squiu*» de 1387, a l'arx. de Sta. Coloma (J. Segura, *Veu Monts.* 1893, 295). En particular «*Esquiu* de Besora, donzell, pertanyia al llinatge que donà nom al (2), i *Esquiu de Camp Major* a. 1295, al que donà nom al (1).

Tanmateix els noms de castell, sovint es feren, o hi col·laborà, l'altre factor que solia donar lloc als noms de castell: l'orgull feudal del senyor, que desafiava tothom: posant epítets orgullosos al seu castell: és el responsable de tants noms de castells com *Mal-grat*, *Blancafort*, *Montargull*: paral·lel al sentit de l'oc. ant. *esquiu*, 'indòmit': «farouche, sauvage, fougueux, violent» (*PDPF*). En tenim prova en l'explicació citada del nom (6), on apareix com sobre-